Literární zdroj: *Já se nechtěl stěhovat. Daniela Krolupperová*

Věk dětí: 6 – 12 let

Téma: Šikana, přátelství, domov

Pomůcky: Kniha, plyšová hračka (žirafka), míč, květovaný pytlík na přezůvky, obrázky z knihy, balicí papír, fixy, triangl,

Cíle:

- žáci se na základě společné četby, diskuzí a vstupování do rolí dokáží lépe orientovat a řešit některé životní situace
- žáci pochopí, že každý člověk může svým jednáním něco ovlivnit a změnit
- žáci nezůstanou lhostejní k problémům jiných lidí
- žáci snáze najdou odvahu postavit se konfliktu a řešit ho
- žáci si uvědomí hodnotu přátelství a domova
- žáci si osvojí techniku vstupování do rolí
- žáci umí vyjádřit své pocity
- žáci umí vytvořit jednoduché etudy
- žáci dokáží pracovat s vrstevníky ve skupině

Motivace před četbou, seznámení s Martinem

Posazení v kruhu na koberci

Učitel: *Chci vám představit jednoho chlapce. Je to kluk jako každý jiný. Jmenuje se Martin Vokurka.* (Učitelka ukáže dětem obrázek z knihy str. 57 a k obrázku položí fotbalový míč). *Bydlí na vesnici s maminkou a tatínkem a má několik opravdu dobrých kamarádů – Dominika, Frantu, Petra a Jirku. Sám o nich říká, že to jsou jeho nerozluční kamarádi.*

Otázka k zamyšlení a diskuzi: *Co znamená nerozluční kamarádi?* Chvíle k zamyšlení.

Máš takového kamaráda? Jaký by měl takový kamarád být? Každý žák stručně napíše na papír. Mohou sdílet nejprve ve dvojici, pak společně s ostatními.

Jaké to je – mít svého „nerozlučného" přítele? Diskuze.

Etuda – nerozluční kamarádi. Jak asi Martin, Dominik, Jirka, Petr a Franta trávili svůj volný čas? Děti se rozdělí do skupinek, po pár minutách na rozmyšlení a domluvení scénky, zahrají krátkou etudu beze slov. Ostatní hádají – poznávají předváděné činnosti. Učitel využívá triangl zahájení a ukončení etudy.

Učitel: *Ano, tohle všechno asi Martin se svými nerozlučnými přáteli opravdu zažíval.*

Jednoho dne ale přišel Martin do školy velmi smutný. (obrázek z knihy str. 14)

Co myslíte, že se mohlo stát? Děti tipují, co bylo příčinnou Martinova smutku.

Dám vám nápovědu. Učitel může ukázat obrázky z knihy – rodný vesnický dům (může zmínit, že jde o vesnici Lhota, kde Martin bydlí) str. 58 a obrázek sídliště str. 6 *(to určitě není Lhota, ale nějaké velké město).*

Nebo:

Učitel v roli: *Jestli jste tipovali správně, můžete zjistit přímo od Martina, pozvu ho teď mezi nás.* Učitel si bere do ruky fotbalový míč a usedá na židli. Mění se ve smutného Martina, odpovídá na dotazy dětí – je smutný, protože se bude s rodiči stěhovat. Tatínek dostal práci ve velkém městě.

Motivovaná chůze: Martin jde do školy.

Učitel: *Teď se všichni stanete Martiny na první cestě do nové školy. Pokuste se do chůze promítnout Martinovy pocity. Budu chodit mezi vámi a některého Martina se na jeho pocity doptám.*

Reflexe: Diskuze o pocitech Martina. Proč byl smutný? Obával se něčeho? Zažil jsi někdy něco podobného? Co tě napadalo? Kdo ti pomohl? Atd.

Chcete se dozvědět, jak se Martinovi v nové škole dařilo? Učitel dětem ukáže knížku.

<u>Společná četba knihy</u>

1. kapitola

- Děti zjišťují, jaké měl Martin obavy a zda se lišily od těch, které tipovaly. Zastavíme se u věty: Na Martina padla tíseň. *Proč na něj padla tíseň? Co to vlastně znamená? Kdy na tebe padla tíseň? Hledejte (přečtěte) v textu důvody Martinovy tísně.*
- Upozornění na větu: Ale kluci přece nepláčou. Je to pravda? Diskuze.
- Povídání o jménech. Co některá jména znamenají. Využít jména dětí ke společné diskuzi. Doma mohou děti zjišťovat, jak se jmenují prarodiče, praprarodiče.
- *Už se ti někdy někdo posmíval? Proč? Posmíval ses někdy někomu ty? Proč?*

- Reflexe. *Shrnutí. Jak se Martin po prvním dni v nové škole cítí? Co se odehrálo?*
  Jak se cítil cestou ze školy? Můžeme zakončit výrazem Martinova obličeje, postojem těla či chůzí.

2. kapitola

- Po přečtení části s žirafkou v druhé kapitole rozehrání situace. Tři děti si rozeberou role: Vašek, Martin, Robin. Vašek s Robinem si hází s Martinovou žirafkou. (Pokud ve třídě máme problém s šikanou či problémovým chováním, obsadíme do role Martina agresora). Ostatní děti mohou do hry vstupovat s nápady, jak Martinovi pomoci. Děti se mohou v rolích vystřídat.
- Reflexe: Jak ses cítil v roli Martina? Jak ses cítil v roli Vaška, Robina? Popř. v jiné? (Pokud děti vymyslí např. roli pomocníka Martina). Proč se tak Vašek s Robinem chovali? Máte svého oblíbeného plyšáka? Jak by ti bylo, kdyby si s ním někdo házel? (My jsme si vyzkoušeli scénku znovu, tentokrát s naším třídním maskotem. Děti se lépe vžily do role Martina – mají k maskotovi vytvořený vztah)

3. kapitola

- Dočíst do konce odstavce str. 26 ….do koše na odpadky. Učitel postaví před tabuli odpadkový koš a vysype (imaginární obsah aktovky) do koše. Vyzve děti, aby se pokusily vymyslet, co by se mělo stát dál. Může obsadit některého z dětí do role Vaška či Robina. (Vašek s Robinem stojí u odpadkového koše). Děti mohou jednotlivě vstupovat do role Martina či někoho dalšího ze zúčastněných ve třídě (spolužáků) a rozehrávat pokračování vzniklé situace.

- Učitel vypíše na tabuli věty z textu: Martin se úplně rozzářil. Měl pocit, že je všechno nějak hezčí. Martinovi bylo hned na světě líp. Martin měl radost. Děti dohledávají v textu příčiny. (Proč se Martin rozzářil, proč měl pocit, že je všechno hezčí,…) Příčiny dopisují k větám na tabuli. Reflexe – co dělá Martina šťastným? Co dělá šťastným tebe?
- Reflexe přečtené kapitoly.
- Úkol pro děti – napište další kapitolu.
- Čtení kapitol vytvořených dětmi – porovnávání nápadů..

4. kapitola

- **Učitel** před četbou další kapitoly ukáže dětem látkový květovaný pytlík na bačkory. *Tento pytlík na cvičební úbor patří Martinovi. Ušila mu ho maminka, než šel do první třídy. Byl ze starých závěsů, které jim visely v obývacím pokoji ve starém domově. Měl je moc rád a mrzelo ho, že je maminka chce vyměnit. Aby Martinovi udělala radost, ušila mu maminka pytlík právě z jeho oblíbených závěsů. Teď, po přestěhování, pro Martina pytlík představoval pouto se starým domovem a šťastnějšími časy.*
- četba
- Mamince se udělala na čele jemná vráska. *Co to znamená? Proč se jí najednou udělala vráska?*
- Reflexe věty: *Přeci si nebude ubližovat! Slušný člověk by takovou věc nikdy neměl dopustit.* Kdo je to slušný člověk? Jak takový člověk vypadá? Čím se vyznačuje? Znáte slušného člověka? Jsi ty, slušný člověk? Děti se rozdělí do skupinek. Každá skupina má arch balicího papíru a fixy, společně kreslí slušného člověka a hesly dopisují k postavě jeho vlastnosti. (Co dělá?/nedělá? Jaký je?)

5. kapitola

- Zhodnocení reakce Robina na Martinovu nehodu (Mluvit o vzteku, přehnaných reakcích, lítosti,….)
- Piják – ukázat dětem (možná neznají).
- Reflexe kapitoly

6. kapitola

- Co dělá Martina šťastným? Co dělá Heřmánka šťastným? Co to znamená mít talent?

  Co rád děláš ve volném čase ty? Máš na něco talent? Martinovi nejde učení, ale je úspěšný v tělocviku. Co tobě nejde a co ti jde dobře? V čem jsi dobrý? Děti mohou na jeden papír napsat, co jim nejde a na druhý, co jim jde. Sdílet se spolužákem. Pak s ostatními – společná reflexe – každý jsme v něčem dobří.

  Ukončit čtení na straně 54 větou: Ve snu.
- Navázat výtvarnou výchovou – Motivace větou z kapitoly: Měl hlavu plnou letadel.

  Děti na čtvrtku nakreslí obrys své hlavy, dovnitř kreslí to, čeho „mají plnou hlavu“.

  (Zájmy, koníčky, úspěchy...)
- Do kroužku přinese učitel arch balicího papíru s nadpisem Domov. Co je domov? Brainstorming na téma Domov – děti dopisují hesla, která je k pojmu napadají.

- Děti leží na koberci, mají zavřené oči. Nechám vás nahlédnout do Martinova starého domova. Nechte oči zavřené a poslouchejte. *Martin to neměl ze své staré školy domů daleko, stačilo projít velkými dřevěnými dveřmi školní budovy, projít brankou, která byla stále otevřená, mávl na kamarády a šel podél plotu školní zahrady, vítr si pohrával s větvemi keřů, šeříky voněly do daleka, prošel kolem staré oprýskané kašny, kamínky pod podrážkami bot křupaly, prošel kolem malé pekárny, ze které se linula vůně čerstvě upečeného chleba a přebila i tu omamnou vůni šeříků, minul kostel s oprýskanou hřbitovní zdí a šel teď už prašnou cestičkou - zkratkou k jejich malebnému domku na konci ulice. Jak se blížil, viděl na zahradě maminku, jak věší v čerstvém jarním vánku vyprané prádlo na šňůry natažené mezi starými ovocnými stromy. Vzal za velkou studenou ozdobně kovanou kliku, branka vrzla, maminka se otočila a zvesela Martinovi zamávala. Listy staré hrušky šustily ve větru, vešel dovnitř… všechno tady vonělo domovem.*
- Představte si teď vy svou každodenní cestu ze školy domů a zkuste si vybavit každý drobný detail cesty a vašeho domova. Pomalu vycházíte ze dveří školy …
- Dočtení kapitoly

7. kapitola

- Diskuze o vztahu Adama a Vaška. Jak tomu děti rozumí? Proč se Adam kamarádí s Vaškem? Je to opravdové přátelství? Proč už se Vašek neposmívá Heřmánkovi?

8. kapitola

- Slavné vítězství – tipování podle názvu kapitoly, jak bude příběh pokračovat. Nápady mohou děti sepsat.
- Čtení ukončit strana 70 – Tím všechno skončilo. Reflexe – Mohla by tady kapitola skončit? Přečetli jsme si už o vítězství? Děti hledají v textu důkazy o výhře.
- Pokračování ve čtení. Všimnout si: rozhovor páťáka s paní učitelkou (paní učitelka nerozumí, proč páťák přišel – vyhrkl jen „vokurka“. Paní učitelka – okurka?) Pokud si děti humorné situace nevšimnou, navést je na to. Pro pobavení můžeme zkusit zahrát scénku.

Závěrečná reflexe (shrnutí, důležité okamžiky, psaní vzkazu pro Martina /Vaška, Robina/.

Výtvarná výchova – komiks. Děti si vybírají jakoukoli zápletku (událost) z přečtené knihy a vytvářejí komiks.